

הגליל

עטאללה מנצור

פעמיים קפה

twice - פעמיים	החליטו, להחליט
to decide פרט	detail
together יחדיו	fault באשמתם, אשמה
seat ספסל	thanks הודות
next to her לידה	to bother, annoy להציק
to accentuate להבליט	sweater אפודה
to protect גוננה, לגונן	charms חמודות
windshield, window שימשה	to acquiesce נעתרה, להיעתר
to apologize מתנצל, להתנצל	מגיע, להגיע
to get, to go לנקוב	to quote ניסיון
experience קודם	prior מוטב
better off עולה	might על כן
therefore להשיב	to reply עקיפה
indirect יליד	native עיירות, עירה
town לבוש, לבושו	his clothes הוסיף, להוסיף
to continue מתאים	fitting מבחינה
in terms of מוסרי, מוסרית	moral כלשהו
any, some שהרי	since הרשתה לעצמה
allowed herself עמו - איתו	תחילה - בהתחלה
before בטרם	is הריהו

הוא נולד למשפחה נוצרית, במישורדי הממשלה

החליטו שהוא ערבי, הוא הרגיש את עצמו כן-אדם, הבריות ידעו שהוא עובד בעיתון ישראלי ציוני. היא ידעה עליו רק את הפרט הרביעי. שניהם נסעו יחדיו באוטובוס. לא באשמתם נפגשו על אותו ספסל והודות לרוח הקרה התחילו לדבר. היא ישבה ליד החלון הפתוח והוא לידה והרוח הקרה הציקה לו. היא היתה לבושה אפודה סגורה שהבליטה את חמודות חזה וגוננה עליהן מפני הרוח. הוא היה לבוש חולצה פתוחה ולכן ביקש לסגור את השימשה, והיא נעתרה לבקשתו.

- מה אתה אומר! באמת קר לך? - צחקה.

- נסעתי היום בחולצה פתוחה - אמר כמתנצל.

- לאן אתה מגיע? - שאלה - היית צריך לדעת שבהרים קר היום ולהתלבש בבגדים חמים.

הוא הסביר כי אינו חדש בצפון. הוא לא רצה לנקוב בשם כפרו. מתוך ניסיון קודם ידע כי מוטב לו לשכוח זאת ברגע זה. היא עלולה להפסיק את השיחה והוא נעים היה לו לשוחח עמה. על כן החליט כי מוטב לו להשיב תשובה עקיפה. לא אמר אלא שיליד הארץ הוא, וכי חוזר הוא לאחת מעיירות הצפון ובהגיעו לשם יוכל להחליף את לבושו. היא לא הוסיפה לשאול. אבל הוא היה מעוניין להמשיך בשיחה ועל כן ניסה לחשוב על נושא מתאים להמשכה. הוא הרגיש כי מבחינה מוסרית הוא יכול לפתוח איתה בשיחה על נושא אחר כלשהו שהרי הרשתה לעצמה לדבר עמו תחילה. אבל בטרם ידבר חשב בזהירות על נושא שיוכל לעניינה. אחד הדברים שמתוך קריאה בספרים ידע שכל אשה מעוניינת בו הריהו לדבר על... עצמה. והוא החליט לדבר איתה על נושא זה.

- את ילידת הארץ גם-כן? - שאל.

his duty מחובתו
 to express להביע
 to be impressed התפעלותו, להתפעל
 although על אף
 to feel contempt לבוז
 depths מעמקי
 pride גאווה
 wrapped מתעטפים, להתעטף
 at least לפחות
 fear חשש
 to convince משכנעים, לשכנע
 to trouble העייקה, להעיק
 to look הביטה, להביט
 view נוף
 to earn זכו, לזכות
 attention תשומת לב
 familiar נהיר
 to disappear ייעלם, להיעלם
 to appear יופיע, להופיע
 to torture ייסר, לייסר
 comfortable נוחה, נוח
 tense דרוכה
 expectation ציפייה
 her words מוצא-פה
 to leaf through לדפדף
 headlines כותרות
 box תיבה
 to bring close הסמיך, להסמיך
 blessing ברכת, ברכה
 afraid חושש
 in case שמא
 to give away יסגיר, להסגיר
 to reveal יגלה, לגלות
 to hide להסתיר
 stretched מתח
 to peek להציץ
 even so הגם
 to plead הפצירה, להפציר
 to leave יניח, להניח
 part חלק
 to refuse סירב, לסרב
 well היטב
 anything מאומה
 attempt ניסיון
 to mimic לחקות
 to get used to הורגל, להתרגל
 to open פקחה, לפקוח
 wandering תוהות
 a bit of, slight שמץ

50 ישראלים קצרצרים | 113

- כן, אני ילדית ראש-פינה - אמרה. - משפחתי נמצאת בארץ קרוב לחמישים שנה.

הוא הרגיש כי מחובתו להביע את התפעלותו, על אף שהיה רגיל לבוז במעמקי נפשו לכל הגאווה הריקה של המתעטפים במעשה אבותיהם, וזאת מתוך חשבון פשוט שאביו לא עשה דבר למענו, לפחות לא למען הצלחתו בחיים.

- הו... כן? כל-כך הרבה זמן? באמת. יפה! - ומתוך חשש שלא היו דבריו משכנעים ביותר הוסיף: - יפה, יפה מאוד!

שוב ירדה שתיקה, שתיקה שהעיקה עליו. היא הביטה על הנוף בעד החלון והוא קינא בהרים שזכנו לתשומת-לבה. מעט-מעט החל לשנוא אותם. שונא היה את הנוף הזה הנהיר לו כל-כך. בלבו התפלל שייעלם הנוף הזה, היפה, ובמקומו יופיע נוף אחר, לא מעניין. הוא ידע כי תפילתו לא תיענה, ובכל זאת - חזר עליה. הוא ייסר את עצמו בישיבה לא נוחה, דרוכה בציפיה למוצא-פיה. והיא לא דיברה. לבסוף הוציא מכיסו את העיתון והחל לדפדף בו.

הכותרנות לא משכו אותו עד שמצא לו תיבה קטנה. הוא הסמיך את העיתון אל פניו וקרא על ברכת הנשיא לבני הדת הנוצרית לקראת חג-המולד המתקרב. הוא חיך והפך במהירות את העיתון. חושש היה שמא "יסגיר" אותו חיוכו ויגלה לה מה שרצה להסתיר ממנה. הוא מתח את שתי ידיו ופתח את העיתון כדי להציץ בדפים הפנימיים, ופתאום שמע את קולה:

- אפשר לקבל חלק מן העיתון? - אמרה.

הוא שמח על שדיברה, הגם שהעיתון עלול להשכיחו ממנה שוב. הוא נתן לה את העיתון. היא הפצירה בו שיניח לעצמו חלק מן העיתון, והוא סירב.

- אין לך אנשים הקוראים עיתונים פחות מעיתונאים - אמר לה, אף כי היטב ידע שאין זו האמת. אבל הוא לא חשב מאומה בדבריו. אולי אמר זאת מתוך ניסיון לחקות סגנון דיבור שהורגל לשומעו.

- מה, אתה עיתונאי? - פקחה עליו זוג עיניים תוהות.

- כן - השיב בקצרה. - אני עיתונאי.

- באיזה עיתון? - חקרה אותו.

- "המולדת" - השיב בשמץ של גאווה, מדעתו שהוא עובד

קילחה flowed
 להתחרות to compete
 בצער sadly
 לפי since
 קבע regularly
 נעלם allude
 לעקוב to follow
 בנעימה מפורשת של רצון
 With definite will
 ניאווה agreed
 תחנה stop
 להיפרד to part
 נדמה it seemed
 מכונת-כתיבה typewriter
 מערכת editorial
 יסייע, לסייע to aid
 רושם impression
 עובדה fact
 כלפיה towards her
 קשר connection
 התרגשות excitement
 גרמה, לגרום to cause
 מיקרי, מיקרית incidental
 ריקנות emptiness
 איזור area
 חתם signed
 נימוס manners
 מחייב obligates
 בחן examined
 מראיתו looks
 מסודרות ordered
 תחילתו beginning
 שלמות complete
 בעצם actually
 משועמם bored
 מחק erased
 כתם blot
 נטל took
 סקר, לסקור examined
 צורת, צורה shape
 לא הניחה את דעתו didn't like
 ממלאת, למלא to fill
 אוצר treasure
 הנאה pleasure
 התנגדות objection
 קורת-רוח pleasure
 לגמול to return a favor
 סיפוק satisfaction
 מוצא outlet
 יקר dear

ב"העיתון" בה"א הידיעה.

– מה אתה אומר? יפה! ... יפה מאוד! – אמרה.

אחר-כך קילחה שיחתם. הנוף הסובב לא הוסיף להתחרות בו. היא סיפרה לו בצער שאינה מקבלת את העיתון שלו לפי שאביה קורא קבע את "השחר", ואף על פי כן לא נעלם ממנה שעיתונו הוא העיתון. היא הבטיחה לעקוב אחרי בעיתון והוא בלבו החליט לעקוב אחריה... בחיים. בנעימה מפורשת של רצון ניאווה להחליף אתו כתובות ובתחנה הבאה היה עליו להיפרד ממנה.

– להתראות. להתראות, רינה – קרא עם רדתו מן האוטובוס.

נדמה היה לו כי שמע אותה אומרת: "להתראות".

אותו יום כתב אליה. חשש שלא תזכור אותו. הוא החליט להשתמש במכונת-הכתיבה של המערכת כי דבר זה יסייע לעשות עליה את הרושם המבוקש ולהזכיר לה כי עיתונאי הוא הכותב אליה. העובדה שלא היה לו מה לכתוב לא הפריעה לו. בעבודה התרגל לכתוב המון דברים מעניינים וחשובים פחות מהרגשתו כלפיה. דברים שלא היה לו כל קשר נפשי אליהם. הוא סיפר לה על ההתרגשות הנעימה שגרמה לו פגישתם המיקרית. הוא סיפר לה על הריקנות שבחיי האיזור בו הוא חי. הוא הציע לה פגישה. את שמו חתם בסוף המכתב במו"דו, כמו שהנימוס מחייב. עם סיום המכתב לקח אותו לידו ובחן את מראיתו. השורות המסודרות מצאו חן בעיניו. שלוש שורות קצרות בתחילתו ועשר שורות שלמות. טוב. הוא החליט לקרוא אותו. טוב, טוב, טוב, טוב... בעצם, מה הוא מספר לה על "הריקנות שבחיי האיזור"? האם אין חשש שהיא תבין מדבריו שהוא אדם משועמם, שעל הריקנות שבו-עצמו הוא מדבר? והוא מחק. מחק ומחק עד ששתי השורות נראו ככתם שחור מעשה ידי הצנזור. חזר ונטל לידו את המכתב וסקר אותו. הפעם צורת המכתב היא שלא הניחה את דעתו. צריך לכתוב אותו מחדש. במקום על הריקנות, הוא יספר לה על הגאווה הממלאת לבו של עיתונאי המגלה אוצר של עניין באיזור שלו. אולי תחשוב כי בה המדובר ודבר זה אולי יגרום לה הנאה, והוא אין לו כל התנגדות לכך. היא גרמה לו קורת-רוח והוא ישמח לגמול לה. הוא חש סיפוק על מוצא כזה מעניין ה"ריקנות", ומה גם שהוא מוצא של אמת. היא נראתה לו אוצר גדול ויקר שימלא את חייו עניין. רק דבר אחד ייסר

50 ישראלים קצוצרים | 115

rest מנוח
polite מנומסת, מנומס
free time פנאי
gave הסב
became clear נתברר
valleys עמקים
article רשימה
to express מביעה, להביע
wonder פליאתה, פליאה
storm סערה
approaching מתקרבת, להתקרב
make an excuse לתרץ
consoled him ניחמתו
necessary נחוצה
half מחצית, מחצית
screws ברגים, בורג
to lie לשקר
as is his way כדרכו
to prefer העדיף, להעדיף
time מועד
to take trouble טרחה, לטרוח
face פנים
shone זהרו
plaid משובצת
suggested העידה
good taste טעם
means אמצעים
to be scattered התבדר, להתבדר
pinched נצבט
hidden, missing נעלמים
exchange החלפה
walked צעדו, לצעוד
silent דומם, דוממים
hall אולם
yawning מפקק
curious סקרנית
spread over נסוך
monk נזיר
monastery מנזר
area סביבה
scrutinizing בוחן
eagle נשר
cross צלב
turret מיגדל
church כנסייה
flight מעוף, מעופו
material חומר
fitting יאה

אותו ולא נתן לו מנוח. היא אינה יודעת את שאר העובדות עליו. ופעם אחת יהיה צורך לספר לה. בינתיים הסתפק באמונה כי לא תיבהל.

תשובתה, שהגיעה כעבור ימים אחדים, היתה ארוכה ומנומסת. היא מצאה פנאי מספיק לספר לו על ההנאה שהסב לה מראה הנוף שבו עברו בנסיעתם. נתברר שהיא אוהבת את הרי הגליל, את העמקים. בסוף מיכתבה היא מספרת על רשימה אחת שלו שקראה בעיתון. היא מביעה את פליאתה... על שום מה פתאום מצא לו עניין לכתוב על... ערבים !!!

הוא הרגיש את הסערה מתקרבת. אשר חשש מפניו הנה הגיע. עכשיו הוא חייב לתרץ זאת, לתרץ את "העניין" שהוא מוצא בערבים. אפילו הסכמתה לפגישה שהציע לה לא ניחמתו. הוא ידע כי בפגישתם לא ידברו על ההצגה האחרונה של "הבימה" אף לא על הסרט האחרון שראו. אבל דווקא לצורך כך היתה נחוצה לו. צריך היה שתהיה לו מחצית השניה ולא צד שני בוויכוח שבו שניהם כאחד אינם אלא ברגים קטנים. הוא החליט לא להתווכח, אבל גם לא לשקר. לפגישה הגיע לפניה, בדרכו. תמיד העדיף לחכות מאשר לבוא באיחור. אבל גם היא לא איחרה. חמש דקות לפני המועד הופיעה ונראה היה בה כי טרחה הרבה לקראת הפגישה. פניה זהרו אף נעזרו לשם כך בצבעים מתאימים, שימלתה המשובצת העידה על טעם ועל אמצעים, שעה הארוך התבדר ברוח כאילו לפי הזמנתו – ולבו נצבט בו. כבר היה חושש מפני סיפור הפרטים הנעלמים.

החלפת הברכות היתה קצרה. יחדיו צעדו דוממים לקראת בית הקפה הקטן שעמד בפינת הרחוב. באחת הפינות ישבו באולם הקטן, המשועמם, המפקק.

– את אוהבת לשמוע סיפורים? – שאל.

היא הביטה בעיניו סקרנית, חיוך נסוך על פניה. הוא רצה לספר סיפור, אף שלא היה לו כל ביטחון שהיא רוצה לשמוע, פתח ואמר: "פעם אחת היה נזיר אוהב נוף במינזר ליד יריחו. יום־יום היה הנזיר הזה סוקר את הסביבה במבטו הבוחן. יום אחד הבחין בנשר ענק העומד על הצלב שמעל למיגדל כנסייתו. כעבור שניה עף לו הנשר, ועם מעופו התברר לנזיר כי הנשר השאיר על הצלב חומר שאינו יאה

object	חפץ
rage	חימה
bird	עוף
rude	חצוף
to notice	להבחין
anger	רוגז, רוגז
to avenge	לנקום
to mince	טחון, לטחון
decent	הגונה
hot pepper	פלפל חריף
pot	סיר
next to	בסמוך
ouzo liquor	עראק
strong	חריף
intoxicating	משכר
as usual	כדרכו
belly	כרס, כרס
burned	צרב
stomach	קיבתו, קיבה
to search	תר, לתור
to gulp	ללגום
thirst	צמאון
in short	הקצרה
to make filthy	לטנף
food unfit for eating	טריפה
(Jewish law)	
alcoholic drinks	משקאות חריפים
sense of belonging	שייכות
authority is given	הרשות נתונה
to torture	לענות, לענותך
folks	רבותי
nodded	ניענעה
in agreement	לאות הסכמה
next	הלאה
to move away	להתרחק
to be considered	נחשבים
to freeze	קפאן, לקפוא
forgiving	סלחני
to expect	מצפה, לצפות
to disappoint her	לאכזבה
finished	מוגמרת

לחפץ הקדוש. הנזיר נתמלא חימה על העוף החצוף. כעבור ימים אחדים שוב הבחין הנזיר באותה פעולה של הנשר, ורוגזו עלה. כעבור שבוע חזר הדבר בפעם השלישית והפעם החליט הנזיר לנקום. לקח מעט בשר, טחן אותו היטב ועירבבו בכמות הגונה של פילפל חריף במיוחד, הניח את הבשר בתוך סיר והשאירו ליד הצלב מעל למיגדל הכנסייה. בסיר שני שהניח בסמוך השאיר הנזיר כמות הגונה של עראק חריף ומשכר.

"למחרת היום שוב בא הנשר כדרכו. הוא עשה מה שעשה בתחילה, אבל בטרם יעוף ראה את הבשר ומילא כרסו ממנו. הפילפל החריף צרב את קיבתו ונדמה היה לו כאילו אש בוערת בגופו פנימה. תר בעיניו אחר מים, ראה את העראק והחל ללגום וללגום ממנו כדי לשבור את צמאונו הנורא. הקצרה: הנשר השתכר, ניסה לעוף ו... נפל לתוך חצר המינור. הנזיר תפס אותו.

"אילו היית נוצרי לא היית עושה את אשר עשית ולא היית מטנף את הצלב הקדוש. אילו היית יהודי לא היית אוכל טריפה. ואילו היית מוסלמי לא היית שותה משקאות חריפים. סוף דבר, הרי אתה חסר-דת. אתה חסר שייכות! הרשות נתונה לעונתך ולהורגך!"

הוא סיים את סיפורו ושתק. היא לא אמרה דבר. היא חיכתה שיסיים את דבריו המשוונים.

את המצב הציל המלצר בהופעתו.

- כן, רבותי... תשתו משהו?

- מה דעתך על... קפה? - שאל אותה. היא ניענעה בראשה לאות הסכמה. בתנועת-יד אמר למלצר "פעמיים קפה." הוסיף ואמר: "תורכי."

- ומה הלאה? - שאלה כשהתרחק המלצר.

- רצית לדעת מה פתאום מצאתי לי עניין בערבים. אולי הסיפור הזה יסביר לך. הם "חסרי דת" לגבי שני הצדדים, לגבי שני עברי הגבול. פעם הם נחשבים ישראלים ופעם ערבים. הנה לפניך דוגמה קרובה מאוד... אני.

פניה קפאן, החיוך הסלחני שהאיר את פניה נעלם, דומה היה שהיא מצפה לשמוע עוד דברים מפיו, והוא לא רצה לאכזבה.

- כזה הוא המצב, רינה - הוסיף, כקובע עובדה מוגמרת.

– בעצם הייתי צריכה לדעת לפי השם! מתי הגעת ארצה?
זאת היתה השאלה המאכזבת ביותר שיכול היה לצפות לה מצדה.
– מתי שמעת על עליה ערבית לארץ?!

– איני יודעת... מה, בכלל לא נותנים לעלות מארצות ערב?
הוא התקשה להאמין למשמע אוזניו. היתכן כי העיניים השחורות
הגדולות האלו, שנראו לו מפיקות חוכמה עמוקה, מגלמות בורות
כזאת?

– אני ערבי – אמר וחזר בהתזת הברות. – אני ערבי!
– מה אתה רוצה להגיד לי? אתה מסתנן?
הוא לא העז לבטא מה שעלה במוחו. רצה להוסיף ולהיות מנומס.
נראה היה ששתיקתו מעיקה עליה.

– מה אתה, מרגל? – שאלה בקול גבוה מעט מן הרגיל.
– קשה, קשה להאמין – מילמל לנפשו.
כפי הנראה שמעה איך הוא מהבהב בקול רם. היא חזרה על דבריו:
– קשה, קשה להאמין ו... להבין!

– קשה – הסכים עמה מטעמים משלו. – קשה מאוד!
כאשר לגם את הקפה שלו חשב על ילידת-הארץ הזאת שאינה יודעת
על קיום ערבים במדינה, שלגביה ערבים יכולים להיות רק מסתננים או
מרגלים. היא, מן-הסתם, תמהה על הצעיר שהזמין אותה לפגישה כדי
לספר לה שהוא ערבי. מוזר.

אבל ספל קפה יש בו כדי להרגיע. ואפשר להאריך בשתייתו עד
שייתם תוקפו של רשיון-תנועה צבאי. הפגישה מסתיימת והאוטובוס
דוהר בין ההרים. בעל כורחו הוא פולט: "קשה, באמת קשה
להאמין..."

התקשה, להתקשות to have difficulty
מפיקות, להפיק to produce
מגלמות, לגלם to personify
בורות ignorance
התזת, להתיז hissing
הברות syllables
מסתנן insurgent
לבטא to pronounce
מעיקה irritating
מרגל spy
מילמל, למלמל to mumble
מהרהר pondering
טעמים reasons
קיום existence
לגביה as far as she's concerned
תמהה is amazed
ייתם to end
תוקפו, תוקף expiration date
רשיון-תנועה צבאי a military travel
permit
דוהר races
בעל כורחו in spite of himself
פולט, לפלוט to blurt

מתוך 'קשת', כרך א' חוברת ג', אביב 1959.

עטאללה מנצור (ג'יש, 1934), חצה את הגבול מלבנון ב־1950 והתאזרח בישראל ב־1960.

בין ספריו: 'באור חדש', קרני, תל־אביב, 1966.

[עם עוזי בנדימון] 'דייר משנה: ערביי ישראל, מעמדם והמדיניות כלפיהם', כתר, ירושלים, 1992.

עברית מודרנית לרמת הביניים – 130a

אוצר מילים: "פעמיים קפה", מנסור

להחליט to decide

פרט detail

להתנצל to apologize

ניסיון experience, attempt

יליד native

עיירה town

מתאים fitting

מוסרי moral

גאווה pride

צורה shape

אוצר treasure

עמק valley

סביבה area

לבטא to pronounce

מבטא accent

בבקשה לתרגם את המשפטים הבאים:

1. The town natives are very proud of their accent.
2. The valley has the shape of a violin.
3. They decided to look for the treasure in the area of the valley.
4. Is it moral to look at the details of the lives of our leaders?
5. The Hotel manager apologized that we did not fine the room fitting.
6. The teacher had a lot of experience and she paid attention to every detail.